

EĞİTİM SENDİKALARI YÖNETİCİLERİNİN GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDEKİ SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ: GAZİANTEP ÖRNEĞİ

PERCEPTIONS OF EDUCATION UNION MANAGERS ON EDUCATION OF SYRIAN STUDENTS IN TEMPORARY PROTECTION STATUS: THE CASE OF GAZİANTEP

Bestami TUNÇ¹

Ertan BAYAKTEMUR²

Mesut ADEMOĞLU³

Abstract

The education community is the most important actor in education of Syrian students under temporary protection status who escaped from the civil war in their country and took refuge in Turkey. Education unions are non-governmental organizations representing and supporting legal rights of teachers and educators in general. With this study, it is aimed to discuss the views of the education unions on the educational activities of Syrian students under temporary protection status and to reveal the differences and similarities of the views of the unions, if any. Education Unions, which can be regarded as the pioneers and even shapers of the society as non-governmental organizations, are in an important position of power in the education community and even throughout the country in terms of the member potential they represent. This research was carried out in the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs. The four biggest unions of Türkiye, Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen and Eğitim İş unions, were selected as the sample and of which 66% of the current education workers are registered as members of these unions focusing primarily on issues directly related to education and also issues in public interest other than education as well. The study was conducted with the union managers in Gaziantep with %17 of Syrians in school, the second largest city with Syrian population. Data were collected by interviews and analyzed through thematic descriptive analysis technique. As a result of the research, it was revealed that the unions held both similar and different perceptions about educating Syrian students who are under temporary protection. It has been revealed that the unions whose approaches to unionism seem close to each other have different ideas, and that unions whose approaches to unionism do not overlap may have similar perceptions on the issue under investigation as well.

Keywords: Temporary Protection, Syrian, Education, Union

Öz

Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerinin en önemli aktörü eğitim camiasıdır. Eğitim sendikaları eğitimcilerden oluşan ve eğitimcilerin temsilcileri konumundaki sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu çalışma ile eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerine dair bakışlarını ele almak ve sendikaların görüşlerinin varsa farklılıklarını ve benzerliklerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Birer sivil toplum kuruluşu olarak toplumun öncüleri ve şekillendiricileri sayılabilecek eğitim sendikaları temsil ettikleri üye potansiyeliyle eğitim camiasında hatta ülke genelinde önemli bir güç pozisyonundadırlar. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden çoklu durum deseninde yürütülmüştür. Örneklem olarak seçilmiş olan ve mevcut eğitim çalışanlarının %66'sını bünyesinde kayıtlı üye olarak barındıran dört büyük sendika Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen ve Eğitim İş sendikaları yalnız eğitimle ilgili değil ülke genelindeki birçok konuda da politika üretebilmektedirler. Çalışma grubu örneklem seçimi, sendikaların Türkiye'deki tüm illerde etkin varlığı dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, Eğitim Bir Sen, Türk Eğitim Sen, Eğitim Sen ve Eğitim İş sendikaları örneklem olarak belirlenmiştir. Veriler %17 oranıyla Suriyelilerin en yoğun olduğu ikinci il olan Gaziantep ilindeki sendika yöneticileri ile görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış sorular yordamıyla yapılan görüşmelerde elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sendikaların aynı sorulara aynı cevaplar verdikleri gibi farklı cevaplar da verdikleri ortaya çıkmıştır. Sendikacılık yaklaşımları birbirine yakın görünen sendikaların farklı fikirlerinin olduğu, sendikacılık yaklaşımları örtüşmeyen sendikaların ise benzer fikirlerde olabildikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Geçici Koruma, Suriyeli, Eğitim, Sendika

¹ Müdür, Aslı Alevli İlkokul, bestamitunc@gmail.com

² Müdür, Fatim Acar Ortaokulu, ertanbayaktemur99@hotmail.com

³ Müdür yrd., Aslı Alevli İlkokul, mesutademoglu02@gmail.com

GİRİŞ

Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaş neticesinde milyonlarca insan güvenlik nedeniyle ülkelerini terk ederek başta komşu ülkeler olmak üzere başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de tarihi ve coğrafi ortaklığın vermiş olduğu yakınlık ve dostluk ile böylesine zor bir durumda kalan en uzun kara sınırına sahip olduğu Suriye’de yaşananlara seyirci kalmamış olup Suriyelilere kapılarını açarak üzerine düşen her türlü insani ve vicdani katkıyı yapmaya çalışmış ve çalışmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye uyguladığı “açık kapı politikası” ile sınırdan giriş yapan Suriyelilere “geçici koruma statüsü” vermektedir(Kap, 2014, s. 30).

Geçici koruma, yaygın şiddet veya çatışma ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geçici koruma sağlama konusunda geliştirilen düzenlemedir (IOM, 2009). İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi verilerine göre 13.10.2022 tarihi itibariyle Türkiye’de toplam 3629762 Suriyeli geçici koruma statüsüne sahip insan bulunmaktadır. Buna göre geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin en fazla olduğu iller sırasıyla İstanbul, Gaziantep, Hatay, Şanlıurfa, Ankara, Adana, Mersin, Bursa, Kahramanmaraş ve İzmir’dir. Suriyeli nüfusun %12,8’inin Gaziantep’te yaşadığı görülmektedir. Suriyeli sığınmacıların en çok bulunduğu il İstanbul görünse de İstanbul’daki Suriyelilerin toplam nüfusa oranı sadece %3,36 iken Gaziantep’teki Suriyelilerin toplam Gaziantep nüfusuna oranı ise %17,85 olup Kilis’ten sonra yoğunluk olarak Gaziantep ikinci sırada yer almaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022).

2014 yılında çıkarılmış olan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile geçici kimlik belgesine sahip olan Suriyelilere eğitim, sağlık, iş olanaklarına erişim gibi temel hakların yanında sosyal yardımın da sağlanacağı yönetmelikle belirlenmiştir. Entegrasyon süreçlerinin başarılı bir şekilde devam etmesi için en temel etkenlerden birisi de temel haklara erişim imkanlarının sağlanmasıdır. Mültecilerin entegrasyonu konusunda çalışma yapan Ager ve Strang (2008) çalışma, barınma, eğitim, sağlık, sosyal ilişkiler, dil, kültür bilgisi, güvenlik, istikrar, haklar ve vatandaşlık gibi hak ve imkanlara erişim sağlanmadığında entegrasyondan söz edilemeyeceğini ifade etmişlerdir. Güvenli statülere sahip göçmenlere göre güvencesiz statülerdeki göçmenlerin entegrasyonlarının yavaş ilerlediği de yazarların tespitleri arasında yer almıştır. Bu durumun temelinde göç edilen ülkelere geleceğe yönelik plan yapmalarının zor olması yatmaktadır. Gelişmiş ülkeler sığınmacıların mülteci statüsünü kazanma sürecini uzun tutarak onların sağlık, barınma, eğitim, iş gibi olanaklara erişmelerini kısıtlayıp göçmenlerin entegrasyon süreçlerini de çıkmaza sokmaktadırlar (Loescher, 1993). Mevcut entegrasyon politikaları daha çok göçleri kontrol etmeyi hedefleseler de göçmenlerin geçici olmadığını da dikkate alarak sonraki nesillerin varlığından dolayı entegrasyonu da kapsayacak şekilde tasarlanmaktadır. Ancak günümüzde geleneksel entegrasyon politikalarının mültecileri ırkçılığa maruz bırakarak, ötekileştirdiği ve nihayetinde izole bir hayata mecbur bıraktığı da bilinen bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kuş (2016) çalışmasında Twitter’da toplumdaki bazı suç türleriyle mülteci sayısının fazlalığının ilişkilendirildiğini bulmuşlardır. Bununla birlikte Aslan (2017) araştırmasında Youtube üzerinden “Suriyeli” kelimesi ile gösterilen videoları analiz ettiğinde benzer bulgulara rastlamıştır. Suriyelilere yönelik nefret söylemi bu araştırmalar sonucunda bariz bir şekilde ortaya çıkmıştır. Ayrıca Suriyelileri nankör ve hain olarak niteleyen videolar olduğu gibi Türkiye’deki ekonomik sorunların kaynağı olarak gören videolar da görülmüştür.

Türkiye'deki Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeli Öğrencilerin Eğitimi

Geçici koruma kapsamında Türkiye’de bulunan Suriyeli öğrenci verileri, eğitim çağı kabul edilen 5-17 yaş aralığı temel alınarak hesaplanmaktadır. Bu öğrenci sayılarında 2014-2015 eğitim öğretim yılından 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar artış sağlanmıştır. 2014-2022 yılları arasında geçen 8 yıllık süreye rağmen çağ (5-17 yaş) nüfusu ve öğrenci sayısı arasındaki büyük fark devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı yabancı öğrencilerin eğitim-öğretim hizmetlerini bu veriler doğrultusunda planlayarak gerçekleştirmektedir.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı Göç ve Acil Durumlarda Eğitim Daire Başkanlığı geçici koruma kapsamında ülkemizde bulunan yabancıların eğitim hizmetlerinden yararlanmaları yönünde çalışmalar yapmaktadır. Buna göre, 2022 yılı itibariyle ülkemizdeki geçici sığınmacı konumundaki Suriyelilerin eğitim çağı çocuklarının ve bunların eğitim kademelerine göre okula gidenlerin sayıları ile okullaşma oranları incelendiğinde en fazla okullaşma ilkokul (%75.13) ve ortaokul (%80) kademesinde görülmektedir. Buna karşın, okul öncesi (%34.34) ve orta öğretim (%42.65) okullaşma oranlarının ise daha düşük seviyelerde olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim kademeleri ve sınıf düzeyinde, geçici koruma kapsamında Suriyeli öğrenci sayıları incelendiğinde 5-17 yaş arası 124353 çocuk bulunurken bu çocukların ancak 730806’sı yani %65’i eğitim öğretime kazandırılabilmiştir. 1. sınıfa başlayan Suriyeli öğrenci sayısı 101.096 iken bu sayı ilerleyen sınıf seviyelerinde kademeli olarak azalmakta olup ortaöğretimin son sınıfında 8.525 Suriyeli öğrenci olduğu belirlenmiştir. Bu sayılar yaklaşık %91.57’lik öğrenci kaybına işaret etmektedir. Her eğitim kademesinde üst sınıflara doğru öğrenci sayısının düştüğü görülmektedir. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü 2021 yılı verilerine göre %34.64 oranında halen okullaşamamış geçici koruma statüsünde Suriyeli çocuk bulunurken (Ocak 2021), bir yıl sonraki veriler incelendiğinde (Ocak 2022) okullaşamayan öğrencilerin oranının %35’e çıktığı görülmektedir. Üst sınıflara çıktıkça öğrenci sayılarının düşmesi ve bir yıl içerisinde %0.36 oranındaki öğrenci kaybı eğitimle ilgili birçok otoritenin üzerinde yoğunlaşması gereken önemli bir husus olarak değerlendirilebilir (İstatistikler için bkz. MEB, 2021).

“Türkiye’de Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek (SUMMIT)” projesinin bir parçası olarak İsviçre Hükümeti tarafından finanse edilmiş olan ve 2020 yılında hazırlanan “Suriyeli Yatırımcıların Gaziantep Ekonomisine Etkileri Analiz Raporu” isimli çalışmada Gaziantep ilinde temel eğitim ve orta öğretimde okullaşma oranı %60 olarak açıklanmıştır. İstatistiksel verilere göre ülkemizde geçici koruma statüsün kapsamında yaşayan nüfusun önemli bir bölümünün eğitim çağında olması ve mevcut eğitim sistemi içerisinde eğitim almaları planlanan bu öğrenci eğitimlerinin etkinliği ve bu öğrencilerin eğitim sistemi üzerine oluşturdukları etkilerin araştırılmasına yönelik çeşitli çalışmaların yapıldığı gözlemlenmektedir (Özdemir ve Aypay, 2022; Saklan ve Karakütük, 2022).

Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi (22 Ekim 2020) Türkiye’de Mart 2020’de başlayıp yaygınlaşan Covid-19 salgınıyla birlikte Suriyeli öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilenmelerine binaen 22 Ekim 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi ile uyum sınıfları 26 ilde ilkokul üçüncü sınıflarda Türkçe dil problemi yaşayan yabancıların halk eğitim merkezleri aracılığıyla e-yaygın sistemi üzerinden açılan “Yabancılara Türkçe Öğretimi” kursuna katılmalarına fırsat sağlamıştır. Aynı genelgede salgın dönemlerinde uyum sınıflarında uzaktan eğitim yapılabileceği de ifade edilmiştir. Ayrıca “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES)”, adlı geçici koruma altındaki çocukların, Türkiye’deki eğitime erişimlerine katkıda bulunmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen

bir eğitim projesi de bulunmaktadır. PIKTES bütçesinin tamamı, Avrupa Birliği tarafından, “Türkiye’deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT)” anlaşması çerçevesinde doğrudan hibe yöntemiyle karşılanmaktadır. 03.10.2016 tarihinde başlatılan Proje, halen ülkemizin 26 ilinde sürdürülmektedir (PIKTES, 2022).

Bir Sivil Toplum Örgütü olarak Türkiye’de Eğitim Sendikacılığı

Bireyler, karşılaştıkları olayları iyi anlayabilmek adına, devlet dışı sosyal organizasyonlar olarak da ifade ettiğimiz sivil örgütlenmeleri dikkate almalıdır. Sivil toplum örgütlenmeleri Türkiye’de sivil toplum örgütü (STÖ) ya da sivil toplum kuruluşları (STK) adlarıyla anılmaktadır (Talas, 2011). Bu noktada Gözübüyük’e (2002) göre sivil toplum örgütlenmeleri demokratik ve şeffaf bir toplumun ortaya çıkması, farklı çıkar gruplarının görüşlerini uzlaştırmak, yeni teknolojiler ve küreselleşme baskılarıyla karşılaşan toplumun değişime ayak uydurmasını sağlamak gibi farklı yönlerden önem kazanmıştır (Gözübüyük, 2002).

STK’ların toplumda üstlenmiş oldukları rollerden biri de eğitimidir. Türkiye’de sivil toplum kurumlarının eğitimle ilgili çalışmalarında etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bunun en önemli kanıtı, Milli Eğitim Şûra’larında, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve MEB merkez ve taşra teşkilatlarının yanında STK’ların da görüşlerine de yer verilmesidir (Eraslan, 2011). Bu kapsamda, eğitim sendikaları, çalışma alanları kamuda ve özel sektördeki öğretmen ve diğer çalışanların iş hayatlarında ve yaşamlarındaki standartları yükseltmek ve çalışanlar arasında dayanışma sağlayabilmek için kurulmuş sivil toplum örgütleri olarak açıklanabilir. Eğitim sendikalarının genel amacı; üyelerinin ekonomik, sosyal, özlük, mesleki, sendikal hak ve çıkarlarını geliştirmek, eğitim çalışanlarına daha saygın bir yaşam sağlayacak projeler geliştirmektir (Eraslan, 2012). Eraslan bu genel tanımla birlikte eğitim sendikalarının farklı işlevlerinden de söz etmektedir. Sendikalar, eğitim konusundaki yeniliklere yol açabilecek birtakım rollere de sahiptirler. Ayrıca eğitim sendikaları, Türk Milli Eğitim sistemindeki eksikliklerin giderilmesi, ders programlarının, eğitim faaliyetlerinin, kültürel zenginlikleri kapsayacak şekilde ahlaki, vicdani ve insan hakları bakımından savunma işlevlerini de yerine getirmektedir (Eraslan, 2012). Ayrıca eğitim sendikalarının genelde eğitim sistemine özelde ise eğitim sisteminin önemli bir parçası olan okullara olumlu katkılarının olması beklenmektedir (Akgeyik, 1994).

2022 Temmuz istatistiklerine göre eğitim öğretim ve bilim hizmet kolunda faaliyet gösteren 49 eğitim sendikası bulunmaktadır. 2022 yılı temmuz ayı istatistiklerine göre bu sendikalardan sadece 4 tanesi tüm eğitim çalışanları bazında %1’in üzerinde üye sayısına sahiptir (Resmi Gazete, 2022). Ortak bakış açılarına (örneğin bu sendikaların tamamı sözleşmeli öğretmenliğe karşıdır) karşın dört büyük eğitim sendikasının eğitim öğretimdeki farklı konular üzerindeki fikirleri incelendiğinde birbirlerinden farklı düşüncelere sahip oldukları da görülmektedir (Çaltak, 2019). Eğitimin felsefesi ve müfredat konusunda sendikaların görüşleri Çaltak (2019) tarafından şu şekilde özetlenmiştir. Eğitim Bir Sen (EBS) insanı merkeze alan, ideoloji aktarma ve yayma vasfı taşımayan muhafazakâr bir yapıdan bahsetmektedir. Türk Eğitim Sen (TES), evrensel ilke ve değerler ile milli birikim ve beklentilerimizi birleştiren bir eğitimi hedeflenmektedir. Eğitim Sen (ES), laik, bilimsel, demokratik ve anadilde bir eğitimden söz etmektedir. Eğitim İş (Eİ) ise laik, bilimsel, demokratik, kamusal, ulusal, çağdaş, halkçı, parasız ve karma eğitimden yanadır. Dolayısıyla birer STK olan bu oluşumların tüzüklerinde yer alan amaçlar incelendiğinde aralarında bir takım ideolojik farklılıkların söz konusu olduğu ifade edilebilir (Eraslan, 2012). Eraslan’ın bu değerlendirmesinden yola çıkarak eğitim sendikası yöneticilerinin her birinin fikirlerinin aslında ülkemizdeki farklı bir ideolojik boyutu temsil ettiği sonucuna ulaşabiliriz. Temel felsefeleri bakımında ayrılan bu sendikalar eğitim ile ilgili somut uygulamalar konusunda da

farklı görüşler ortaya koymaktadır. Örneğin zorunlu eğitim 4+4+4 Eğitim sistemi ile ilgili EBS bu fikri desteklemekte, TES 1+5+3+4, Eİ sendikası 2+9+4 önermekte, ES sendikası ise 4+4+4 eğitim sistemine karşı olduğunu belirtmektedir (Çaltak, 2019).

Eğitim sendikalarının bünyesinde farklı uzmanların bulunacağını ve tabanlarının gözünde görünür olabilmek için eğitimle ilgili farklı konulara hâkim olmak zorunda olacaklarını da göz önünde bulundurursak, eğitim sendikası yöneticilerinin fikirlerinin değerli olabileceğini varsayabiliriz. Türkiye'deki Suriyelilerin eğitimi konusuyla iç içe olan eğitim sendikalarının da her birinin Suriyelilerin eğitimi konusunda farklı değerlendirmeleri olabilir. Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi ile ilgili toplumsal değerlendirmeler onların kabul edilirliliği açısından önemlidir. Geçici koruma statüsündeki Suriyeliler hakkında, siyasal ve sosyopolitik farklılıklar ile faaliyet gösteren eğitim sendikaları tarafından yapılacak değerlendirilmeler, konunun etraflıca ele alınması noktasında kıymetli sayılabileceği gibi geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimlerinde karşılaşılan problemlerin çözümünde de aydınlatıcı olabilir.

Türkiye'de eğitim camiasında yüksek üye sayılarına sahip eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri üzerine düşüncelerinin, mevcut durumun tanımlanması ve değerlendirilmesi ayrıca gelecekteki eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlanması noktasında değerli olduğu düşünülmektedir. Birer STK olarak farklı siyasi ve sendikal uygulamaları benimsemiş eğitim sendikalarının bu önemli konudaki görüşlerinin belirlenmesinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimlerinin niteliğinin artırılmasında önemli kaktılar sağlayacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı geçici koruma statüsünde bulunan Suriyelilerin eğitimi konusunda Türkiye'de il nüfusuna oranla en fazla Suriyelinin yaşadığı ikinci il olan Gaziantep örneğine odaklanarak eğitim alanında faaliyet gösteren STK'lar olan eğitim sendikalarının bakış açılarını ortaya çıkarmaktır. Buna göre araştırmanın ana sorusu "Gaziantep'te faaliyet gösteren eğitim sendikalarının geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitimi ile ilgili görüşleri nasıldır?" olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Nitel gelenek içerisinde yer alan bu çalışma geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin eğitimi konusunda eğitim sendikalarının görüşlerini derinlemesine ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu araştırma çoklu durum deseni ile yürütülmüştür. Çoklu durum desenleri bütüncül olarak da gerçekleştirilebilir. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmanın amacı Gaziantep ilinde sivil toplum örgütü olarak faaliyet gösteren farklı eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimleri konusundaki görüşlerinin nasıl olduğunun anlaşılması ve bu görüşlerin nasıl farklılaştığının ortaya konulmasıdır. Bu amaçla çoklu durum çalışması deseninin çalışmanın amacına ulaşma noktasında etkin bir desen olacağı değerlendirilmiştir.

Çalışma Gurubu

Bu çalışmada çalışma grubu, nitel geleneğe ve çoklu durum desenine uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Ölçüt örnekleme, evren içerisinden daha önceden belirlenen nitelik veya seviyelere uygun olay, kişi, kurum veya nesnelerin seçilerek örnekleme oluşturulmasıdır (Büyüköztürk vd. 2013). Ölçüt örnekleme için bu çalışmada örneklemin ülkenin belli bir bölgesinde değil tüm illerindeki etkin varlığının olması şeklinde bir kriter belirlenmiştir. Bu noktada örneklemler için 02.06.2022 tarih ve 31884 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan veriler incelenmiştir. Söz konusu verilere göre Türkiye'de 49 eğitim sendikası bulunmaktadır. Bu sendikaların evreni

temsil oranları da Resmi gazete'de paylaşılmıştır (Resmî Gazete, 2022). Mevcut evreni en iyi temsil edecek örneklemelere ulaşmak amacıyla Eğitim sendikaları %1'in üzerindeki ve %1'in altındaki olarak iki guruba ayrılmıştır. Bu iki gurup üzerinde yapılan incelemede %1 temsil oranının altında kalan sendikaların Türkiye'nin 81 ilinin tamamında şubelerinin olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla her ilde şubeleri olduğu için %1'in üzerindeki bütün (toplam 4) sendikalar çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu sendikalar Tablo 3.1'de gösterilen EBS, TES, ES ve Eİ sendikaları olup görüşmeler bu sendikaların Gaziantep il şube başkan veya başkan yardımcıları ile yapılmıştır. Dört sendikadan birer yönetici olmak üzere toplam dört sendika yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşülen 4 sendika yöneticisi 40-55 yaş aralığında ve tamamı erkek yöneticilerden oluşmaktadır. Katılımcı gruba ait detaylar sendikaların il temsilcilerinden ziyade sendikaların bizatihi kendi felsefeleridir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma sırasında veriler görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme yöntemi, araştırma yapılan konu üzerinde karşılıklı olarak konuşarak sözel bilgi toplama yöntemidir ve genellikle yüz yüze şeklinde yapılmaktadır. Görüşme, önceden belirlenen araştırma konusunda derinlemesine bilgi sağlamaktadır (Kıncal, 2015; Büyüköztürk vd., 2013). Bu çalışmada görüşmeler sırasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun sorular kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne göre sürdürülmesini sağlayacağından daha sistematik ve karşılaşılabılır bilgi sunarak araştırmacılara önemli kolaylıklar sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırma kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları araştırmanın kavramsal çerçevesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda sendika temsilcilerinin farklı bakış açılarının, geçici koruma kapsamındaki öğrencilerin eğitimlerinin mevcut durumlarına ve geleceklerine dair yapacakları değerlendirilmeleri elde etmek için eleştirel sorgulama ve nitel çalışma alanında uzman akademisyen görüşleri eşliğinde görüşme soruları yeniden düzenlenmiş olup, soruların literatürde ifade edilen temel kavramsal çerçeveye ve nitel geleneğe uygunluğu sağlanmıştır. Bu bağlamda, uzman görüşü alınarak yönlendirici olduğu ifade edilen sorular yönlendiricilikten uzak ve derinlemesine bilgi edinmek amacı ile yeniden düzenlenmiştir. Örneğin “Suriyelilerin eğitiminde karşılaşılan problemler” daha genel bir ifade ile sorularak “Gaziantep'in eğitim-öğretim anlamındaki öncelikli problemlerini sendikamız nasıl değerlendirmektedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Görüşmede toplam 6 adet yarı yapılandırılmış soru kullanılmıştır.

Veri Analizi

Bu çalışmada görüşme süreçlerinde elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, veri toplama teknikleri kullanılarak toplanmış verilerin önceden tespit edilen temalara göre sınıflandırılması ve yorumlanması şeklindeki bir nitel veri analiz türüdür. Bu yöntemde araştırmacı doğrudan alıntılara sık sık yer vererek görüştüğü bireylerin düşüncelerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmektedir. Bu yöntemde asıl amaç, toplanan bulguların özetlenmiş ve yorumlanmış olarak aktarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada çözümlenen görüşler; Türkiye'de %1 üzeri üyeye sahip 4 sendikadan il şube yöneticilerinden başkan veya başkan yardımcılığı ile yapılan yüz yüze görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorulara verilen cevaplardan derlenmiştir. Sendika temsilcilerinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri konusundaki temsil ettikleri sendikaların görüşlerini yansıtan ifadeleri ilgili literatürle şekillenen kavramsal çerçeveden elde edilen uyum süreci, geri gönderilme, eğitim hakkı gibi ifadelerle uygun olarak belirlenen başlıklar altında ve araştırma sorusuna uygun temalar eşliğinde analiz edilmiştir. Bu noktada toplanan

verilerin analizi çoklu durum çalışması desenine uygun olarak analiz edilirken negatif durum yönteminden faydalanılmış ve bulgular şekillenirken bu yöntem sayesinde sendika temsilcilerinin görüşleri benzerlik ve farklılıklarına göre değerlendirilmiştir (Silverman, 2006).

BULGULAR

Eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla eğitim sendikaları yöneticileri ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgular, görüşme soruları eşliğinde belirlenen temalara göre sınıflandırılarak aşağıda sunulmuştur.

Sendikaların Sendikacılık Yaklaşımları

Gaziantep ilindeki geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim süreçleri ile ilgili görüşlerine odaklanan çalışmada farklı sendikaların görüşleri doğal olarak bu sendikaların sendikal faaliyetlerindeki farklılık temelinde değerlendirilmiştir. Bu noktada sendikacılık yaklaşımları bakımından görüşleri incelenen temsilcilerin temsil ettikleri sendikaların oldukça farklı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle öğretmen hakkı noktasında EBS ve TES sendikalarının yöneticilerinin özlük, sosyal, ekonomik ve hukuki hakları ön plana çıkarırken, Eİ sendikası yöneticisinin çalışanın yanında ve işverene karşı muhalefet şeklinde ifade ettiği öğretmen hakkını ES yöneticisinin ise ezilenden taraf şeklinde tanımladığı tespit edilmiştir.

Benzer şekilde, sendikacılık yaklaşımlarının da oldukça farklılaştığı tespit edilen bu sendikalardan EBS ve TES sendika temsilcilerinin toplumu milli ve manevi değerlendirenden yana bir sendikacılık yaklaşımını ön plana çıkardıkları ifade edilebilir. Öte yandan, görüşme formundaki nitel veriler değerlendirildiğinde, Eİ sendika yöneticisinin Atatürk ilke ve inkılabları doğrultusunda çağdaş, bilimsel ve karma eğitimi önceleyen bir sendikacılık yaklaşımına sahip oldukları anlaşılırken ES yöneticisinin ise eğitimin bilimsel, nitelikli, laik çağdaş ve anadilde olmasını benimseyen bir sendika anlayışına sahip oldukları görülmüştür.

Sendikaların Gaziantep'in Eğitim Öğretim Dünyasındaki Yeri

Sendikacılık felsefesi ve öğretmen hakkı yaklaşımları bakımından oldukça farklı oldukları tespit edilen sendikaların faaliyet gösterdikleri Gaziantep ilinin eğitim-öğretim dünyasındaki yerleri bakımından kendilerini temel felsefelerine uygun olarak konumlandıkları tespit edilmiştir. EBS il yöneticisinin bu konudaki ifadesi de sendikalarının eğitimin her alanında etkili işler ortaya koydukları şeklindedir. Gaziantep'teki faaliyetlerini kısaca *“Bize öğretilen öğretimi şudur hayra motor Şerre fren olacağımız her yerde olmamız gerekir. Dolayısıyla da eğitim dünyasının da sosyal hayatında her yerinde biz varız”* (EBS Yöneticisi) şeklinde ifade etmiştir.

Öte yandan Gaziantep'in eğitim öğretimindeki bütün problemlerini açıkça ifade eden ve problemleri, gerek bürokrasi, gerekse siyasetin baskısına rağmen söylemekten çekinmeyen bir sendikal yapıya sahip olduklarını ifade eden TES sendika yöneticisi ait oldukları sendikaların temel yapısını Gaziantep özelinde *“Yanlışın karşısında doğruya projektör tutan bir yapıya sahibiz”* (TES Yöneticisi) şeklinde tanımlamıştır. Türkiye genelinde eğitimde var olan aksaklıkları tespit ederek genel merkezlerine ulaştırdıklarını ifade eden Eİ Sendikası yöneticisi ise bu bilgilerin Milli Eğitim Bakanlığı ile sürekli olarak paylaşıldığını dile getirmiştir.

Ancak, Eİ Sendikası Yöneticisi “*Her ne kadar kamusal bir sendika da olsanız bir yürütme oluşturamazsınız*” (Eİ Yöneticisi) tespitini yaparak bakanlık ile iletişim halinde olmalarının sendikanın duyarlılığını göstermek adına Gaziantep’i de içerisine alan önemli bir sendikal faaliyet alanları olduğunu ifade etmiştir. Gaziantep’te az üye sayısına sahip olmalarına karşın etki güçlerinin oldukça fazla olduğunu ifade eden ES yöneticisi “*Şu anda etki anlamında en etkili sendikayız. Gaziantep’te 1400 üyemiz olmasına rağmen bulunduğumuz ortamlarda etki gücümüz daha fazladır. Eğitimin bir paydaşı olarak eğitimin ileriye gitmesi için elimizden geleni yapıyoruz. Gaziantep’te eğitimle ilgili bütün platformlara katılırız*” (ES Yöneticisi) ifadesi ile ilin eğitimi ile ilgili hassasiyetlerini dile getirmiştir.

Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere bu sendikaların gerek temel felsefeleri gerekse uygulamaları bakımından temel ayrışma noktalarının olduğu anlaşılmaktadır. Bu ayrışmanın birer STK olan bu sendikaların Gaziantep ilindeki eğitim ve öğretim süreçlerinde karşılaşılan öncelikli problemler bağlamında da benzerliklere rağmen derin farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. STK’ların şehrin eğitimi ile ilgili ortak olarak ifade ettikleri problemler göç alan bir il, öğretmen açığı, okullardaki temizlik personeli ve güvenlik görevlisi sorunu, okullara ödenek verilmemesi, derslik sayısının azlığı, yönetici nitelikleri, çarpık sanayileşme, Suriyeli öğrenciler, ikili eğitim, öğretmenler için ekonomik zorluklar şeklinde ifade edilebilir.

Sendikalara Göre Gaziantep’in Eğitim Öğretim Anlamındaki Öncelikli Problemleri

Gaziantep ilinin yurt içi ve yurt dışı göç alan bir şehir olduğunu dile getiren EBS yöneticisi okullarda yeterli sayıda derslik olmayışını vurgulamıştır. “*Suriye başta olmak üzere birçok ülkeden de göç geliyor ve geçen seneki rakamlara göre 80.000 yabancı öğrenci bizim temel eğitim ve ortaöğretim boyutunda eğitim alıyor*” (EBS Yöneticisi) ifadesi ile sendika yöneticisi öğretmen açığının ve derslik başına düşen öğrenci sayısının Türkiye ortalamasının çok üzerinde olduğuna dikkat çekmiştir.

Öğretmenlerin yeterli niteliğe sahip olmayan ve etkili ölçme ve değerlendirme süreçlerine maruz kalmadan atanan eğitim yöneticileri, hayat pahalılığı ve bir siyasi erke yakın sendikanın baskısı altında olduğunu ifade eden TES Yöneticisi, EBS Yöneticisine benzer şekilde yine aşırı kalabalık sınıflara dikkat çekmiştir. Temsilci Gaziantep ili eğitim sistemindeki mevcut problemleri “*Sınıf kalabalıkları, normal eğitime geçilememesi, derslik açığı, okul açığı, öğretmen açığı*” başlıklarında somutlaştırmıştır. Bir Metropol olarak Gaziantep’te çarpık sanayileşmeye ve yabancı uyruklu öğrencilerin varlığına dikkat çeken Eİ yöneticisi bütün bu durumların eğitimin kalitesini ve öğrenci seviyesini düşürdüğünü dile getirmiştir. Öğretmen açığından da rahatsız olan Eİ yöneticisi bu durumu şu şekilde ifade etmektedir. “*Aynı zamanda öğretmen sorunu da vardır. Antep’te eksik öğretmenleri telafi etmek için de ücretli öğretmen adı altında 2.447 öğretmen istihdam edilmektedir*” (Eİ Yöneticisi).

ES yöneticisi de diğer sendikaların yöneticileri gibi Suriyeli göçüne dikkat çekmektedir. “*Okullarımızda öğretmen açığı var. Ücretli öğretmenle telafi etmek olumsuz bir durumdur*” (ES yöneticisi) sözleriyle öğretmen açığına dikkat çeken ES yöneticisi öğretmen açığının yanı sıra eğitim yöneticisi seçiminde herhangi bir ölçüte tabi olmadan mülakatlarla atama yapılmasının Gaziantep ilinin öncelikli bir eğitim sorunu olduğunu ifade etmiştir.

Sendikaların Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Eğitimi Konusundaki Görüşleri

Eğitim sendikaları yöneticilerinin geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimleri konusundaki görüşleri, “uyum süreci, geri gönderilme, eğitim hakkı, anadilde

eğitim, Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle birlikte eğitilmeleri ve Suriyeli öğrencilerin okullara eşit dağılımı” olmak üzere altı tema üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre tüm sendika yöneticilerinin geçici koruma statüsündeki öğrenciler için eğitimin bir hak olduğu ve mutlaka eğitim almaları konusunda hem fikir oldukları anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin uyum süreci hakkında EBS yöneticisi Türkiye dostu olmaları ve dini değerlerine göre yetiştirilmeleri fikrinde iken, TES yöneticisi ise Türk kültürüne entegre olmalarının önemine vurgu yapmıştır. Buna karşın ES yöneticisi kendi kültürlerine göre yetiştirilmelerinden yana bir tavır sergilerken TES yöneticisi ise Suriyeli öğrencilerin aileleriyle birlikte savaş bitiminde gönderilmeleri gerektiğini ifade etmiştir. ES yöneticisi diğer sendikalardan farklı olarak anadilde eğitimi savunurken, EBS yöneticisi bu öğrencilerin kendi dillerini de korumaları gerektiğini ifade etmiştir.

İl milli eğitim müdürlüğünün mevcut uygulamasına göre öğrenciler Suriyelilerin kalabalık olduğu okullardan alınarak Suriyeli öğrenci sayısı az olan diğer okullara götürülmektedir. Sendikaların bu uygulama hakkındaki farklı görüşlerine karşın çalışmaya katılan bütün sendika temsilcileri sendikalarının Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle birlikte eğitim görmeleri konusunda aynı fikirde oldukları ifade edilebilir. Sendika yöneticilerinden TES yöneticisi, Suriyeli öğrencilerin okullara eşit dağıtılmasından yana tavır sergilerken ES yöneticisi, bu öğrencilerin taşınmasına karşı olduklarını dile getirmiştir. TES yöneticisi Gaziantep'te belli okullarda kümelenmiş Suriyeli öğrencilerin olduğunu, bazı sınıflarda 5 Suriyeli öğrenci varken aynı sınıfta sadece 5 Türk öğrenci bulunduğuna bu durumun da o sınıftaki Türk öğrencilerin "asimile" olacağı şeklinde bir risk barındırdığını dile getirmiştir. Bu konuda daha önce yapmış oldukları anketlere dikkat çeken TES yöneticisi "*Bir okulda Suriyeli öğrenci sayısı en fazla 1/5'i geçmemeli. Gaziantep'in her tarafına dağıtılmalı, okul mevcudu 1/5 olacak şekilde olmalı. Bazı okullarda her sınıfta bir Suriyeli var, bazı okullarda her sınıfta 25 Suriyeli var*" ifadesi ile amacın Suriyeli öğrencilerin Türk kültürüne entegre olmalarını sağlamak iken bu oranların eğitim kalitesini düşürdüğünü ve dolayısıyla Suriyeli öğrencilerin Türk toplumuna entegre olmasını da engellediğini dile getirmiştir (TES Yöneticisi).

ES yöneticisi ise TES yöneticisinin aksine Suriyeli öğrencilerin kendi mahallelerinde eğitim görmesinden yana olduklarını "*Bu öğrenciler adrese dayalı kayıt sistemine göre kayıtlı oldukları mahallelerdeki okullarda eğitim öğretime devam etmelidirler. Bu öğrencilerin başka okullara taşınması doğru değil*" sözleriyle anlatmıştır (TES Yöneticisi). Görüşme yapılan eğitim sendikası yöneticileri geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'nın uygulamalarını ağırlıklı olarak etkili ve gerekli olduğu şeklinde değerlendirmişlerdir. Birçok konuda görüş ayrılıklarının bulunmasına rağmen bir tür mevcut durum değerlendirmesi gerektiren bu konuda sendikalar birbirlerine yakın fikirler taşımaktadırlar. EBS yöneticisi, "*Türk öğrencilerle aynı okulda okumaları bu öğrencilerin entegrasyon süresini biraz daha kısaltacak bir yöntem. Dolayısıyla şu anda Türk öğrencilerle birlikte eğitim alıyor olmaları olumlu diye düşünüyorum*" şeklinde konuşurken Suriyeli öğrencilerin kendi dillerini de unutmamaları için mutlaka tedbir alınması gerektiğini dile getirmiştir (EBS Yöneticisi).

TES yöneticisi Suriyeli öğrencilerin topluma entegre olması gerektiğini ancak Suriyeli öğrencilerin sınıf değil, okul bazında eşit dağıtılması taraftarı olduğunu dile getirmiştir. Bununla birlikte TES yöneticisi Suriyeli öğrencilerin Gaziantep ilindeki eğitim süreçlerine dahil olan vakıf ve derneklerin kontrol edilmediğini ve bu durumun da tehlikeli sonuçlar doğurabileceği konusuna dikkat çekerek "*Gaziantep'te Suriyeli çocuklar MEB dışında eğitim alıyor bu tehlikelidir. Bu derneklerin kendi programını dayatmalarını doğru bulmuyorum. PIKTES projesi daha verimli olabilir. PIKTES'in koordinesinde yetersizlik var. Milli eğitim*

bakanlığı PIKTES projesinde kendi personellerini kullanmalı" şeklinde ifade etmiştir (TES Yöneticisi).

Eİ yöneticisi, PIKTES projesi gibi çalışmaların var olduğunu, böyle durumlarda bu tür çalışmaların mutlaka yapılması gerektiğini, entegre etmek ve uyum sağlamak için bu çalışmaların şart olduğunu ancak yeterli olmadığını ifade ederek daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerle eğitilmelerini anlamlı bulan ES yöneticisi, ayrı eğitim gördüklerinde adaptasyon sorunu yaşayabileceklerine dikkat çekerek Milli Eğitim Bakanlığının uygulamalarını "*PIKTES projesi kapsamında yapılan uygulamalar iyi. Öğrencilerin daha iyi Türkçe öğrenmeleri için yapılan çalışmalar iyidir. Yeterli buluyorum*" sözleriyle özetlemiştir (ES Yöneticisi).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre birer STK olan eğitim sendikaları kendilerini bir sivil toplum örgütü olarak tanımlarken bunu iki boyutta yaptıkları tespit edilmiştir. Üyelerin mevcut sosyal, ekonomik ve özlük gibi haklarının savunucusu olarak tanımlamakla beraber, görüşlerini ve siyasal fikirlerini de içeren ikinci bir tanım da yaptıkları sonucuna ulaşmıştır. Sendikaların Gaziantep'in eğitim öğretimi ile ilgilenmekte, eğitim sürecini takip etmekte ve eğitim öğretim konusunda kendilerince gerekli reaksiyonları gösterdikleri sonuçlarına ulaşılan bu çalışmada 4 büyük Eğitim sendikasının ortak fikirlerine göre Gaziantep'in en önemli problemleri Öğretmen açığı, derslik yetersizliği ve geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim-öğretim durumudur. Bu ortak görüşler kapsamında 4 büyük sendikanın yöneticileri, geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim öğretimlerini Türk öğrencilerle birlikte almasını olumlu ve gerekli olarak görmüşlerdir. Sendika temsilcileri geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitim hakkının önemli olduğuna inanmakla birlikte ait oldukları sendikanın temel felsefelerine uygun olarak bu eğitimin kapsamı ve yöntemleri konusunda farklı düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Buna göre, bazı sendika temsilcileri, öğrencilerin anadilde eğitim almaları hakkını ön plana çıkarırken, bazı sendika temsilcileri ise Türkçe eğitimin önemine ancak bu öğrencilerin ana dillerinin de korunacağı bir eğitim sürecinin önemine vurgu yaparak mümkün olabileceğini dile getirmiştir.

Mülteci öğrencilere yönelik dil desteğini teşvik etmek ve ana dillerin gelişiminin desteklenmesinin önemine odaklanan bu çalışmalar mültecilerin veya göçmenlerin konakçı topluma adaptasyon süreçlerinin ve alacakları eğitimin kalitesinin artırılması noktasında anadilin öğrenilmesinin önemli kaktılar sağlayacağı şeklinde özetlenebilir (Cerna, 2019). Araştırmalara göre kişinin ana dilini korumak aile ve kültürel bağların korunmasına yardımcı olduğu gibi psikososyal refah için de önemli bir öğedir. İkinci dil edinimi kişileri ve aile üyelerini yabancılaştırmadan da yapılabilir (McBrien, 2005). Çünkü uyum, kimlik ve dil öğrenimi ayrımcılıktan, kültürel uyumsuzluktan ve mültecilerin kabul edilmesinden etkilenir (McBrien, 2005). Sığınmacıların anadillerini öğrenmesi entegrasyon sürecinde pozitif etki yaparak kendilerini güvende hissetmelerine yol açacaktır. Böylece Ager ve Strang'ın (2008) çalışmalarında işaret etmiş oldukları temel etkenlerden biri olan kendi dillerini öğrenme hakkı sağlanacak ve kültürlerine yabancılaştırılma korkusunu yenmeleri daha da kolaylaşacaktır.

Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin ana dil ve Türkçe dil becerilerinin bir arada düşünülmesi ve desteklenmesinin hayati öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir (Yılmaz ve Sağiroğlu, 2022). Yine bu sendika temsilcilerinin Milli Eğitim Bakanlığının mevcut uygulamaları konusunda destekleyici fikirlerine karşın, bazı sendika temsilcilerinin öğrencilerin kendi mahallerindeki okullarda eğitim görmesinin önemli bir hak olduğu fikrine

karşın, bazı sendika temsilcilerinin ise taşınmalı da olsa Suriyeli öğrencilerin sınıflarda yoğun bir şekilde bulunmalarının etkisiz bir uygulama olacağını ifade ettiği görülmüştür. Bu sendika temsilcilerine göre sınıflardaki yoğun Suriyeli öğrenci mevcudiyetinin bu öğrencilerin akranları ile kaynaşmalarını olumsuz yönde etkileyeceği ifade edilmiştir. Sadece Suriyeli öğrencilerden oluşan veya Suriyeli öğrencilerin daha yoğun olduğu sınıf ve okullardaki izole eğitim örnekleri yalnız öğrencilerin değil tüm Suriyeli göçmenlerin entegrasyonunu geciktirecek bir uygulama olarak değerlendirilebilir.

Yukarıda ifade edilen sonuçlar daha önce yapılmış bir araştırma olan Çaltak'ın, (2009) tespitlerine paralel olarak eğitim sendikalarının aynı konularda farklı görüşlerde olabilecekleri gibi, tüm sendikaların aynı fikirde olabileceği konularında olabileceğini göstermiştir. Öte yandan sendikalarla ilgili yapılan farklı bir araştırmaya göre eğitim sendikalarının eğitim çalışanlarının özlük, sosyal haklar vb. haklarını koruma ve geliştirme işlevlerinin yanında ideolojik ve siyasi yönlerinin de olduğu görülmüştür. Erdoğan ve Karaman (2016) bu durumun STK'ların sahip oldukları temel felsefi amaçlarının yansıması olarak doğal bir sonuç olduğu ve ortak problemler konusunda farklı görüşlerin var olmasının sivil toplum alanının doğası gereği beklendiği bir sonuç olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı ile iletişim halinde olduklarını ifade eden katılımcı eğitim sendikalarının toplumun problemlerine çözüm bulmak adına geliştirdikleri çoklu ve alternatif bakış açısının değerlendirilmesi noktasında önemli bir sivil toplum çabası olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, eğitim sendikalarının geçici koruma statüsündeki öğrencilerin eğitimlerinin devletin sorumluluğunda olduğu konusunda ortak bir görüşe sahip oldukları tespit edilen katılımcı sendikaların, bu öğrencilerin eğitiminde PIKTES gibi projelerin sürdürülmesinin ve etkinliğinin artırılmasının önemli olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. PIKTES projesi, geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin eğitim hakkını etkin kullanmaları için planlanan faaliyetlerle, çalışmaların daha profesyonel bir şekilde devam etmesine imkân sağlamıştır. Hem Türkçe dil desteği hem de öğretmen istihdamı, materyal, kırtasiye yardımı gibi destek faaliyetleri, Suriyeli çocukların eğitim kalitesini arttırmıştır. Projenin olumlu sonuçları fazladır ancak bu süreçte her şeyin planlandığı gibi gittiğini söylemek mümkün değildir (Kahraman, 2018).

ÖNERİLER

Yukarıda sıralanan araştırma sonuçlarına göre belirlenen öneriler arasında öncelikli olarak bu çalışmanın benzerlerinin geçici koruma kapsamında öğrencisi bulunan farklı illerde veya ülke çapında yapılarak mevcut problemlere yönelik çözüm önerilerinin kapsamının genişletilebileceği değerlendirilmiştir. Ayrıca, Geçici koruma statüsü kapsamındaki öğrencilerin eğitimleri ile ilgili sendika temsilcilerinin ifade ettiği gibi, akranları ile aynı sınıflarda veya okullarda kaç kişiye kadar bulunmaları gerektiğinin ve kendi mahallerinde mi yoksa taşınmalı olarak başka okullarda mı eğitim almaları gerektiğini tespit etmeye çalışan bilimsel çalışmaların literatüre önemli katkılar sağlayacağı da ifade edilebilir. Gaziantep dışındaki illerde de Suriyeli öğrencilerin durumunu ele alacak araştırmalarla PIKTES gibi projelerin devamlılığının ve bazı sendikaların dile getirdiği gibi etkinliğinin nasıl artırılacağına yönelik çalışmalarında uygulamaya dönük önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Son olarak sadece geçici koruma statüsündeki Suriyeliler için değil ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin ana dillerinin eğitim dili Türkçe olan ülkemizde nasıl ele alınması gerektiğini inceleyecek çalışmaların da önemli birer çalışma alanı olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aslan, A. (2017). Online Hate Discourse: A Study on Hatred Speech Directed Against Syrian Refugees on Youtube. *Journal of Media Critiques*, 221-256.
- Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of Refugee Studies*, 21(2), 166–191. <https://doi.org/10.1093/jrs/fen016>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (2. Baskı).Pegem Akademi.
- Cerna, L. (2019). *Refugee Education: Integration Models and Practices in OECD Countries [E-book].Organisation for Economic Cooperation and Development*. <https://doi.org/10.1787/a3251a00-en>
- Çaltak, U. (2019). *Eğitim politikalarına etkisi açısından Almanya’da ve Türkiye’de eğitim sendikacılığı*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Eraslan, L. (2011). Sivil toplum ve eğitim (ESTK) (1. Baskı) Maya Akademi.
- Eraslan, L. (2012). Türkiye’de eğitim sendikacılığının tarihsel perspektifi ve günümüz eğitim sendikacılığının değerlendirilmesi.*Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,28, 1-16.
- Erdoğan, Ç. & Güneş Karaman, H. (2016). Türkiye’deki eğitim sendikalarına yönelik bir inceleme: Amaçlar, beklentiler ve sorunlar. *Sakarya University Journal of Education*, 6 (2), 123-140. <https://doi.org/10.19126/suje.62122>
- Göç idaresi. (2021). Göç idaresi başkanlığı,<https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden15.11.2021tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Göç İdaresi (2022). Göç İdaresi Başkanlığı, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden 18.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Gözübüyük, M. (2002). *Türkiye’de demokrasileşme ve hoşgörü kültür ve eğitiminin yaygınlaştırılmasında sivil toplum kuruluşlarının yeri ve önemi*(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi.
- IOM. (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. Cenevre: IOM
- Kahraman, S. (2018). *Eğitim hakkının korunması açısından PICTES projesinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi.
- Kap, D. (2014). Suriyeli mülteciler: Türkiye’nin müstakbel vatandaşları. *Akademik Perspektif Dergisi*, Aralık, 30-35.Kıncal, R. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ed., 4. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kuş, O. (2016). Dijital Nefret Söylemini Anlamak: Suriyeli Mülteci Krizi Örnek Olayı Bağlamında BBC World Service Facebook Sayfasına Gelen Yorumların Metin Madenciliği Tekniği ile Analizi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 2016(I), 97-121.
- Loescher, G. (1993) *Beyond Charity: International Co-Operation and the Global Refugee Crisis*, Oxford University Press, New York.
- McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. *Review of Educational Research*, 75(3), 329–364. <https://doi.org/10.3102/00346543075003329>
- MEB(2021). 2020 İzleme ve Değerlendirme Raporu. <http://hbogm.meb.gov.tr> adresinden 10.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB(2022).2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Verileri <http://hbogm.meb.gov.tr> adresinden 20.10.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Özdemir, M. & Aypay, A. (2022). Türkiye’de bulunan geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikaları: Retrospektif bir değerlendirme. *Van Yüzüncü*

-
- Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 577-602. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1100730>
- PIKTES (2022). <https://piktes.gov.tr/cms/Home/Hakkimizda>. adresinden 06.12.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Resmî Gazete. (2022). 31884 Sayılı Resmî Gazete.
- Saklan, E. & Karakütük, K. (2022). Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 51-76. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.975386>
- Silverman, D. (2006). *Nitel verileri yorumlama* (Dinç, E. Çev.) Pegem Akademi.
- SUMMIT. (2020) Türkiye'de kalkınmaya duyarlı göç yönetimi politikalarının uygulanmasına destek projesi "Suriyeli yatırımcıların Gaziantep ekonomisine etkileri analiz raporu" <https://www.ika.org.tr/assets/upload/dosyalar/suriyeli-yatirimcilarin-gaziantep-ekonomisine-etkileri-analizi-raporu.pdf> adresinden 12/12/2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, İ. H. & Sağıroğlu, A. Z. (2022). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin Türkçe ve ana dil becerilerine ilişkin algıları ve gündelik hayattaki dil tercihleri. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 2(26), 472-494. DOI: 10.56074/msgsusbd.1175922
- Talas, M. (2011). Sivil toplum kuruluşları ve Türkiye perspektifi. *Türklük Bilim Araştırmaları*, 29, 387- 401.
-